

012

Λόγος πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Μη-
τροπολιτικῷ ναῷ Μεσολογγίου κατὰ τὴν
ἐπέτειον ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς 25ης Μαρ-
τίου ἐντολῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς
καὶ διοικητικῆς ἀρχῆς ὑπὸ Β.
Οἰκονομοπούλου

ΣΟΡ
B
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΦΟΡ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

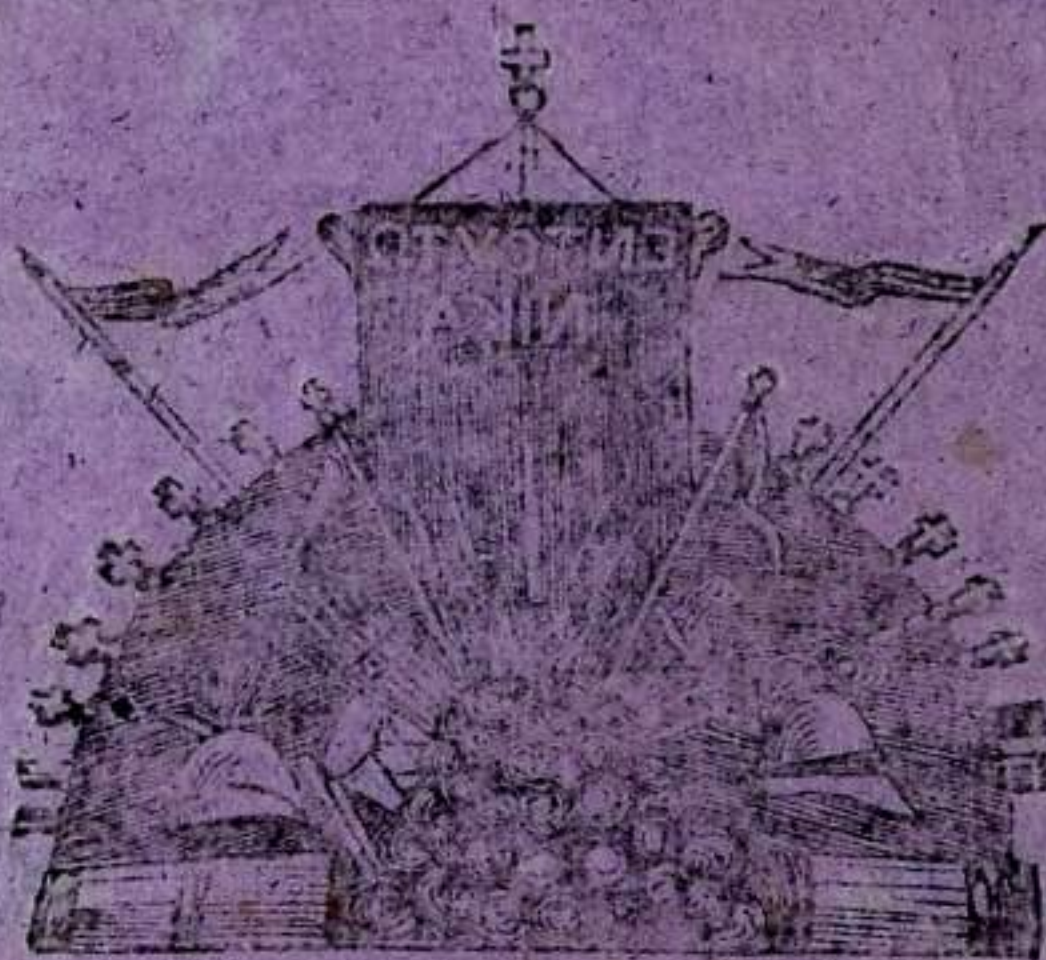

Εν Μεσολογγίῳ 28 Μαρτίου 1876.

ΤΥΠΟΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΓΟΥΡΓΟΥΡΙΝΗ.

Μὴν ὅτι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀφ' ἧς
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι

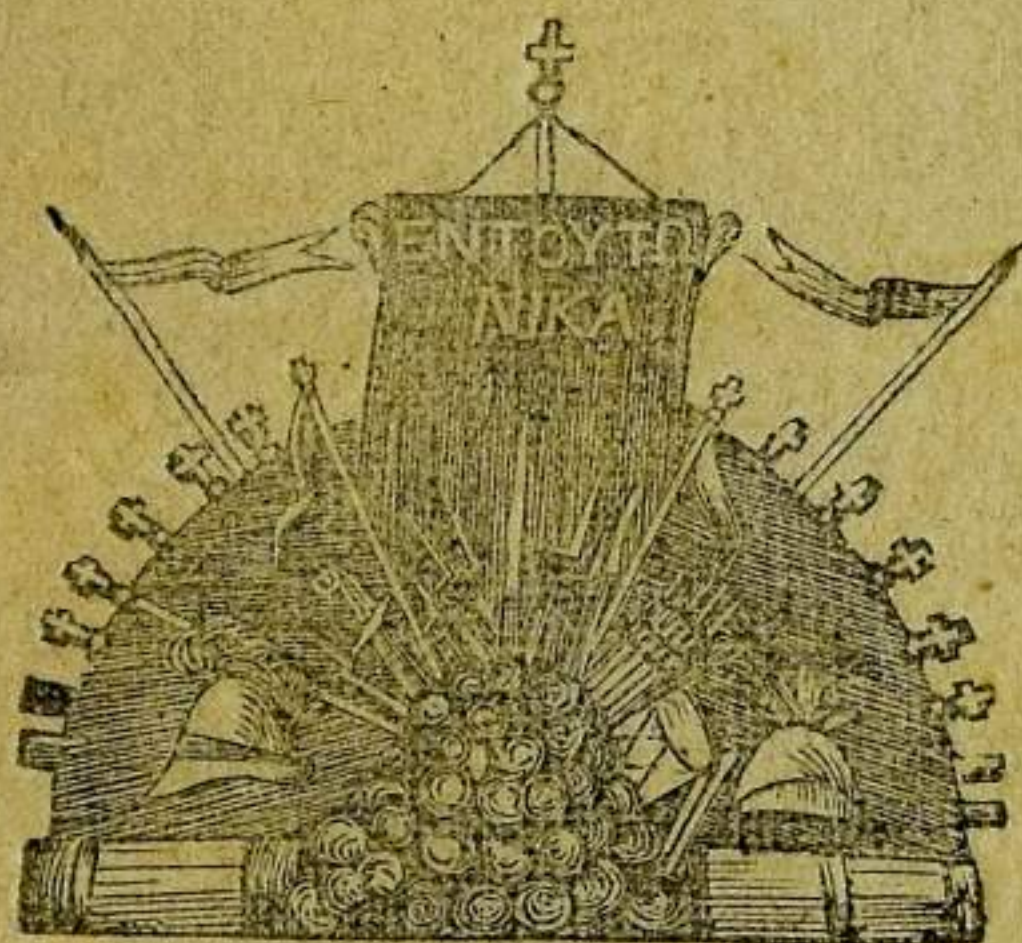

Μὴν ὅτι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀφ' ἧς
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι

Μὴν ὅτι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀφ' ἧς
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι
καὶ τὸ πρῶτον ἐκινήθησαν οἱ ἄνθρωποι

Λόγος πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Μη-
τροπολικῷ ναῷ Μεσολογγίου, κατὰ τὴν
ἐπέτειον ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς 25ης Μαρ-
τίου ἐντολῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς
καὶ διοικητικῆς ἀρχῆς ὑπὸ Β.
Οἰκονομοπούλου

Ἐν Μεσολογγίῳ 28 Μαρτίου 1876.

ΤΥΠΟΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΓΟΥΡΓΟΥΡΙΝΟΥ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

» Εὐαγγελίζου γῇ χαρὰν μεγάλην, αἰνεῖτε οὐρανοὶ
θεοῦ τὴν δόξαν. »

Ναὶ ! χαρὰν μεγάλην ἡ γῆ σήμερον εὐαγγελίζεται,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται αἰνοῦντες τὴν δόξαν τοῦ
θεοῦ, οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ πρωίας ἀναγγέλ-
λουσι τὸ πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, οἱ ἱεροὶ ναοὶ ἀνθο-
στόλιστοι μὲ τὰ εὖσσμα τῆς ἀνοίξεως ἀνθὴ ἀνοίγονται,
οἱ τῆς ἐκκλησίας ἱεροφάνται εὐλαβεῖς εἰς τὸ θυσιαστή-
ριον εἰσέρχονται, καὶ σύμπας ὁ χρισ. κόσμος εἰς τοὺς
ἱεροὺς ναοὺς ἑκάσταχοῦ συνερχόμενος τελεῖ καὶ πανηγυ-
ρίζει τὴν χαρμόσυνον ταύτην ἡμέραν ! ὁλόκληρος, λέγω,
ὁ χρισ. κόσμος τοῦτο πράττει, ἐξαιρέτως δὲ ὁ ἑλληνι-
σμός τὴν κορωνίδα τῶν ἑορτῶν τοῦ ὅσον οἶόν τε μεγα-
λοπρεπέστερον ἐπιτελεῖ !!

Καὶ διατὶ ταῦτα γίνονται ; Διότι διπλῇ, ὦ φιλέορτοι,
ἑορτῇ τελεῖται σήμερον α) μὲν ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς παρ-
θένου ἥτοι ἡ κατέβασις τοῦ θεοῦ εἰς τὸν κόσμον, καὶ β)
ἡ 25η Μαρτίου 1821 ἡμέρα καθ' ἣν ἀνεπετάσθη ἡ ση-
μαία τῆς ἑλλην. ἐπανδρασίαις !

Δικαίως λοιπὸν ἅπαν τὸ χρισ. πλήρωμα ἑορτάζει σῆ-
μερον, δικαίως οἱ ἑκασταχοὶ Ἕλληνες πανηγυρίζουσι, δικαί-
ως δὲ καὶ τὸ ἱστορικὸν Μεσολόγγιον, ὅπερ πρωτηγωνίση-
σε κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, ἀθρόον συνέρρευ-
σεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν αὐτοῦ ναὸν μεθ' ὅλου τοῦ ἐν-
τίμου θιάσου τῶν ἐκκλησιαστικῶν πολιτικῶν καὶ στρατιω-
τικῶν ἀρχῶν, δικαίως, λέγω, συνήλθομεν μὲ πρό-
σωπα παιδρα καὶ πλήρη φιλοχρίστων καὶ ἑλληνοπρεπῶν
αἰσθημάτων ! διότι ποῖα ἑορτὴ ὑψηλοτέρα, ποῖα τελετὴ
λαμπροτέρα ἢ ἡ ἀποβλέπουσα ἐνθεν μὲν τὴν διάρρηξιν τῶν
δεσμῶν τῆς εἰδωλολατρείας, ἐνθεν δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν
ἡμῶν ἐκ τῆς σιδηρᾶς τῶν Τούρκων δουλείας ;

» Εἴτις λοιπὸν εὐσεβὴς καὶ καὶ φιλόπατρις ἀπολαυέ-
τω νῦν τῆς σεπτῆς καὶ λαμπρᾶς ταύτης πανηγύρεως »
Εἴτις ρανίδα ἑλληνικοῦ αἵματος εἰς τὰς φλέδας αὐτοῦ αἰ-
σθάνεται ὥς θεωρῇ τὴν ἡμέραν ταύτην ἑορτὴν ἑορτῶν καὶ
πανηγυρίν πανηγύρεων !!

Καὶ πρῶτον περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς παρθένου (α)

Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὅτε ἐπέστη ὁ καιρὸς τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, τότε, κατὰ τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφάς, ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ εἰς τὸν κόσμον, ὅς τις διὰ τῆς θεοπνεύσου καὶ βροντώδους αὐτοῦ σάλπιγγος ἐξαγγέλλει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν κατάβασιν τοῦ ὑψίστου, παρουσιασθεῖς δὲ εἰς τὴν παρθένον Θεοτόκον κραυγάζει τὸ » χαῖρε ».

Καὶ εὐθέως ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς παρθένου ζωγραφίζεται ὁ λαμπρὸς τῆς δικαιοσύνης ἥλιος ! ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ ἐννέα μῆνας γεννᾶται, ἀναπτύσσεται κραταιοῦται βαπτίζεται παρὰ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ παραλαβὼν δώδεκα μαθητὰς ἁλιεῖς ἰχθύων τοὺς καθιστᾷ ἁλιεῖς ἀνθρώπων, ἀποστέλλει αὐτοὺς ἵνα διδάξωσι τὸ εὐαγγέλιον ἐν πάσῃ τῇ κτίσει, Αὐτὸς δὲ πορευόμενος εἰς πολλὰς πόλεις χώρας καὶ κώμας διδάσκει τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, διώκει ἐξ αὐτῆς τὸ σκότος καὶ τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, πολλὰ καὶ διάφορα τεράστια θαύματα ποιεῖ, νεκροὺς ἀνιστᾷ καὶ πρὸ πάντων τεταρταῖον τὸν Λάζαρον ! ἐκ σώματος νηπίων καὶ θηλαζόντων ὕμνους καὶ αἶνους ἀποσπᾷ, μετὰ θαίων καὶ κλάδων μυρσίνης οἱ λαοὶ αὐτὸν ὑποδέχονται ! Πλὴν τίς διηγῆσεται τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ; ποία γλῶσσα ὅσον εὐλαλος καὶ εὐδίνητος ἐὰν ἦναι δύναται ν' ἀπαριθμήσῃ τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν κόσμον ; ποῖος νοῦς εἶνε ἱκανὸς νὰ χωρήσῃ τὰ εὐαγγελικὰ τοῦ Χριστοῦ ὕψη ; ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος διηγουμένους, καίπερ ὀλίγιστα εἰδότας.

Ἐπὶ τέλους προδίδεται παρὰ τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἰούδα

(α) Τὸ θρησκευτικὸν τοῦτο μέρος τοῦ λόγου, περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ, ἐγένετο κατὰ δικαίαν ἀξίωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἥτις διεξεληθοῦσα αὐτὸ ἀρμοδίως ἐνέκρινε τὴν ἐκφώνησιν καὶ δημοσίευσιν αὐτοῦ.

παύεται ενώπιον τῶν Ἀρχιερέων ενώπιον τοῦ δικαστοῦ Πι-
λάτου ραπίζεται ἐμπαίζεται κολαφίζεται καταδικάζεται
κετ' ἀνόμων λογίζεται στυρόνεται τέλος ἐν μέσῳ δύω λη-
τῶν καὶ διὰ τοῦ ἀγνοῦ καὶ παναχράντου αἵματος
ἡ γυνὴ τὰ δεσμὰ τῆς εἰδωλολα-
ρείας! Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρεται καὶ θαυμάθου-
σάντων προεξαγγέλλεται! Ἐκτοτε οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ
πολλαπλασιάζονται, ὁ Χριστιανισμὸς μὲ τὴν ἀναγκαίαν
τοῦ χρόνου πάροδον ἀνὰ πᾶσαν τὴν ὑφήλιον ἐξαπλοῦται,
λαμπροὺς δὲ καὶ ἀγλαοὺς καρποὺς προσήνεγκε καὶ ὁσημέ-
ραι προσφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Πλὴν περὶ τῶν ἀγλα-
ῶν τούτων τοῦ χριστιανισμοῦ καρπῶν ἤχοῦσιν ἐκάστοτε
οἱ ἱεροὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἁμβωνες καὶ διαπρυσίως κηρύτ-
τουσιν οἱ τῆς θρησκείας ἱεροφάνται, εἰς ἐμὲ δὲ μόνον ἐ-
πιτρέψατε ἐν παρόδῳ σήμερον ἵνα ὑπομνήσω ὑμῖν ὅτι οἱ
λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη ἐκεῖνα ἅτινα τὸν χριστιανισμόν ἀσπασθέντα
προσηκόντως ἠρμήνευσαν τὰς σεπτὰς τοῦ εὐαγγελίου γρα-
φάς, τὸ ἄκρον τοῦτο ἄνωγον τῆς ὑψηλῆς καὶ θείας φιλο-
σοφίας καὶ τῆς ἀνωτάτης ἠθικῆς, τὰ ἔθνη, λέγω, ἅτινα
εὐαγγελικῶς ἀνατρέφονται καὶ πολιτεύονται ἀνῆλθον τὴν
ὕψιστην τῶν ἐθνῶν σκοπιὰν καὶ τὸ ὑπατον σημεῖον τῆς
διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως!

Ἐκτοτε, λέγω, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ πολλαπλασιάζονται, τὸ σκότος ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀνθρωπότητος αἴρεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ διαυγάζει τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, καὶ μολο-
νότι 19 σχ. αἰῶνες παρῆλθον ἐλάχιστοι πρὸς τὸ ἄπειρον
παραβαλλόμενοι μόλα ταῦτα 400 περίπου ἑκατομ. εἰς
τὴν τοῦ Χριστοῦ ποιμνὴν ποιμαινονται, ὁλόκληρος ἡ σο-
φὴ Εὐρώπη ἐκτὸς τῆς Τουρκίας τὸν Χριστιανισμόν ἠσπάσ-
θη, σύμπας ὁ νέος κόσμος τῆς Ἀμερικῆς, ὀλίγα δὲ μέρη
τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, ἐλεύσεται δὲ ἡμέρα καθ' ἣν
γενήσεται μία ποιμνὴ καὶ εἰς ὁ ποιμὴν. » ἔχω καὶ ἄλλα
πρόβατα ἔξω τῆς αὐλῆς ταύτης κάκεῖνά με διαγαγεῖν
καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσεται μία ποιμνὴ
καὶ εἷς ποιμὴν. »

Ἄλλὰ πῶς ἐτελεῖτο πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ὁ Εὐαγγελισμός τῆς παρθένου ; πῶς ἐπανηγύριζον οἱ πατέρες μας τὴν χαρμόσουν ταύτην ἡμέραν ἐπὶ Τουρκουκρατίας ; Οἱ καλοὶ κάγαθοὶ ἡμῶν πατέρες καὶ πρόγονοι συνερχόμενοι εἰς τοὺς ταπεινοὺς αὐτῶν ναοὺς, ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις ἐώρταζον αὐτὴν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου μὲ μετωπον σκυθρωπὸν καὶ περίλυπον ! διότι σιδηροῦς ἐπεκάθητο ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτῶν ὁ βαρύτερος ἐκεῖνος τουρκικὸς ζυγός ! Ἡμεῖς ὁμῶς γαλουχηθέντες μὲ τὰ ἀγλαὰ καὶ ζωήρουτα τῆς ἐλευθερίας νάματα πανηγυρίζομεν αὐτὴν μὲ (β) πλήρη ἐλευθερίαν καὶ μὲ σκιρτῶσαν καρδίαν· διατί ; διότι ἡ 25η Μαρτίου 1821 ἀνέτειλε φαιδρὰ καὶ αἰσία ! ὦ ἡμέρα ἐνδοξος καὶ λαμπρὰ ! ὦ ἡμέρα φαιδρὰ καὶ εὐκλεῆς ! ὦ ἡμέρα πανηγύρεως καὶ χαρᾶς ! ! ὦ εὖ παρέσης 25η Μαρτίου 21 ὥς εὖ παρέσης ! Τὰ χάλκινα σώματα τῶν ἀπορθητῶν τοῦ Παλαμηδίου φρουρίων ἀπὸ πρωίας κροτοῦσιν ! ἑκατὸ καὶ εἰς κανονοβολισμοὶ ἀπὸ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν ὥς κεραυνοὶ παταγοῦντες ἀναγγέλλουσι τὸ πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ! λαοῦ πλῆθος ἄπειρον συνωθεῖται καὶ στρατὸς παρατάσσεται εἰς τὰς ἐπισημοτέρας ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, ἵπποι δὲ καλπάζοντες καὶ ἄμαξαι Βασιλικῇ πολυτελείᾳ κεκοσμημέναι ἄγουσι τοὺς Βασιλεῖς καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους ἄνδρας ἑλληνάς τε καὶ ξένους εἰς τὴν Μητρόπολιν ! Πᾶσα ἑλληνικὴ πόλις πᾶσα κωμόπολις πᾶσα οἰκία φαιδρῶς πανηγυρίζει τὴν πανελληνιον ταύτην πανήγυριν, καὶ λόγοι πανηγυρικοὶ πολλαχοῦ ἐκφωνοῦνται ἐξυμνοῦντες τὸ ὕψος τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐθνικῆς ἐορτῆς ! !

Πλὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν πανηγυρικοῦ λόγου, Κύριοι, ἔπρεπε ν' ἀναλάβῃ σήμερον ἄλλος τις ἐξ ἐπαγγέλιματος ρήτωρ, ἵνα πλέξῃ τοὺς ἀμαράντους σεφάνους τῆς ἐθνικῆς τῶν πατέρων μας δόξης, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ εἰς χεῖράς του

(β) προτιμῶμεν τὴν ἀποκεκομμένην ἡμῶς ἀντὶ τῆς μ. ε. τ. ἀ. ὥς κρούουσιν λεπτότερον τὰς καρδίας τῶν εὐχισθήτων ἀκροατῶν καὶ ἀνγκνωστῶν.

Πινδάρου γλυκύφθογον φόρμιγγα ὅπως χρούων αὐτὴν
 ξυμνή τὰ τεράσια τῶν προγόνων μας κατορθώματα, τοῖς
 αὐτῶν δὲ καγῶν νὰ σκιαγραφήσω ὀλίγα τινὰ τοῦτε ἀρχαίου
 καὶ νέου ἑλλ. κόσμου, ὅσον ἔνεστι διὰ βραχέων, πεποι-
 τῶς εἰς τὴν ἐπικὴ κρίσιν τοῦ φιλοπάτριδος ἀκροατηρίου,
 καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν προγόνων μας, ἥτις φιλοτιμεῖται
 ἀναπληρῶσθαι τὴν ἀδυναμίαν μου ταύτην.

Ἀνελίσκοντες τὰς δέλτους τῶν αἰώνων καὶ τὰ λελαξευ-
 μένα τῆς Πεντελης μάρμαρα ὑπὸ τῆς οὐρανίας τέχνης τοῦ
 Φειδίου εὐρίσκομεν ὅτι μετὰ τῶν ἐθνῶν ἅτινα προσείλ-
 χυσαν τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἐκπληξιν τῆς ἀνθρωπότητος
 διαπρέπει τὸ ἑλλ. ἔθνος! ἀναγκαίως! Τίς ἀναλογιζόμε-
 νος τὰ τρισμέγιστα ἐκεῖνα κατορθώματα ἅτινα διεπράχθη-
 σαν κατὰ τὴν λαμπρὰν τοῦ ἑλλ. ἔθνους ἐποχὴν δὲν ἰλιγ-
 γιᾷ καὶ ἐκθαμβοῦται; τίς ἀναλογιζόμενος τοὺς δαιμονίους
 ἐκείνους ἀνδρας οὓς ἀνέδειξεν ἡ ἑλλ. ἀρχαιότης δὲν κύπτει
 κεφαλὴν ἐνώπιον τῆς θείας προνοίας; Τὸ ἑλλ. ἔθνος διέ-
 δωκεν εἰς ἅπασαν τὴν ὑφήλιον τὰ φῶτα τὰς τέχνας τὰς
 ἐπιστήμας τὴν ἐλευθερίαν τὸν πολιτισμόν τὴν πρόοδον ἐν-
 γένει αὐτῆς ἀνθρωπότητος, πλὴν ἐπέπρωτο καὶ τὸ ἔθνος τοῦ-
 το νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν αἰώνιον τῆς φύσεως νόμον εἰς τὰς
 μεταβολὰς τοῦ πανδομάτορος χρόνου εἰς τὴν παρακμὴν
 καὶ τέλος εἰς τὸν πολιτικὸν θάνατον!!

Ἀλλ' ὥς ὁ λύχνος πρὶν ἢ σβέσῃ, τοῦ ἐλαίου κατακαέν-
 τος, φωτεινοτέρους καὶ λαμπροτέρους ἀναδίδει τοὺς τελευ-
 ταίους αὐτοῦ σπινθήρας, οὕτω καὶ τὸ ἑλλ. ἔθνος δύω τη-
 λαυγεῖς καὶ φαινοὺς φωστῆρας ἐν τῇ δύσει του ἀνέδωκε,
 οἷον καὶ τὴν οἰκουμένην περιεφώτισε καὶ ἑαυτῷ νέαν πε-
 ριέθηκε δόξαν! τὸν Ἀριστοτέλην καὶ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον!

Ἐντὸς δώδεκα ἐτῶν ὁ εἰκοσαέτης μαθητὴς τοῦ Ἀριστο-
 τέλους μέγας Ἀλέξανδρος ἀρχιστράτηγος τῶν ἐλλήνων
 κατὰ τῆς Περσίας, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἐπισημοτέ-
 ρων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τρισμυρίων πεζῶν καὶ πεν-
 τακισχιλίων ἵππέων ἄρδην ἀνατρέπει τὴν δυναστείαν τοῦ
 Δαρείου, εἰσάγει τὰ ἑλλ. γράμματα εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀ-
 φρικὴν τὰς τέχνας τὰς ἐπιστήμας τὸν πολιτισμόν, οἰκοδο-

μεῖ πόλεις λιμένας φρούρια καὶ σόλους καὶ ἐν ᾧ γένει δίδει
τεραστίαν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα! Ἡλὴν ἀνα-
κληθεὶς ὁ ἡμίθεος ἐν τῷ μέσῳ τηλικούτων πολιτικῶν καὶ
στρατιωτικῶν σχεδίων, σερεῖ τὴν Ἑλλάδα τῆς παγκοσμίου
ἀρχῆς καὶ δίδωσι τέρμα εἰς τὴν ἐλληνικὴν πρόοδον!

Μετὰ ταῦτα ἀγωνίζονται μὲν ἐκθύμως ἡ Ἀχαικὴ συμ-
μαχία καὶ τὸ Ἰανναιτωλικὸν συνέδριον ὑπὲρ τῆς κινδυνευού-
σης Ἑλλάδος, πλὴν οὐδὲν ἄλλο κατορθοῦσιν εἰμὴ νὰ παρα-
τείνωσι τὰς ψυχρὰς τοῦ ψυχorroαγοῦντος ἐλλ. ἔθνους ἡμέρας!

Ἦδη, τοῦ δευτέρου π. χ. αἰῶνος μεσοῦντος, ὁ ἀήττητος
ἐκεῖνος σιδηροφόρος τῆς Ρώμης κατακτητὴς Μούμιος, βαρὺς
ἐπέρχεται κατὰ τῆς ἐξίας τῶν Φώτων, ταπεινοῖ τὴν ἀγέρω-
χον Σπάρτην, θραύει τὴν Ἀχαικὴν συμμαχίαν, συλεῖ καὶ πυρ-
πολεῖ τὴν ἀφνειὸν Κόρινθον, ἡ δὲ Ἑλλάς γίγνεται φεῦ!
Ῥωμαϊκὴ Ἐπαρχία!!

Βραδύτερεν δὲ ἐπέρχονται αἱ φοβεραὶ ἐκεῖναι ἐπιδρομαὶ
πολλῶν βαρβάρων λαῶν αἵτινες ὡς ῥυπαρὰ ἰλὺς κα-
τέκλυσαν τὴν κλασικὴν τῆς Ἑλλάδος γῆν!!

Ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς οὕτω καταπεσούσης ἐλευ-
θερίας ἀνεγείρονται τὰ μέγαρα τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατό-
ρων ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς διὰ τὸ ἐλλ. μεγαλεῖον, πλὴν καὶ
αὕτῃ ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία μὴ ἔχουσα σοιχεῖα ἐντε-
λοῦς ἐλληνικῆς Ἐθνικότητος εἰς μάτην ἐπελάβετο ἐν ἑπτα-
λόφῳ τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος ἀνάσσειν! Τὸ αἷμα ῥέ-
ον ποταμηδὸν ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων ἐπιθέσεων καὶ ἐπιδρο-
μῶν πολλῶν ἀγρίων λαῶν, παρέλυσεν τέλος τὴν ἰσχὺν τοῦ
ἔθνους, ὅπερ ἐδέχθη γενναίως ἐπὶ τοῦ σήθους του καὶ τὸ
τελευταῖον τοῦτο τραῦμα, καὶ ἔπεσεν ἐντρίως ὑπὲρ πίψε-
ως καὶ πατρίδος μαχομένον τὴν 29ην Μαΐου 1453!! Μω-
άμεθ ὁ Β' εἰς τῶν ἀγριωτέρων πολεμιστῶν ἐξ ὧν μνη-
μεύει ἡ ἱστορία πολιορκεῖ τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Ἑλλη-
νορωμαϊκοῦ ἔθνους Κωνσταντινούπολιν μὲ 300 χιλ. στρα-
τὸν καὶ 400 πλοῖα. εἰς μάτην ὁ Βασιλεὺς προκινδυνεύει
ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης, πολλαὶ μυριάδες Τούρκων πί-
πτουσι μαχόμενοι καὶ ἐπὶ τέλους κυριεύουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ
χριστιανισμοῦ καὶ ἐλληνισμοῦ, ὁ δὲ Κως. ὁ Παλαιολόγος

πίπτει μαχόμενος, καταλιπὼν διὰ τῆς ἡρωϊκῆς ἀμύνης τοῦ ἀνεξίτηλον μνήμην εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐπερχομένων γε-
γενῶν !!

Ἐπῆλθεν ἡ πολυσένακτος καὶ ζοφερά ἐκείνη ἀποφράς ἡμέρα τοῦ 1453, καθ' ἣν ὁ βάρβαρος καὶ σιδηροῦς ἐκείνος πορुकτήτωρ κατακρημνίσας τὸν σαυρόν ἐκ τοῦ ὑψηροῦς θόλου τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐνέπηξε τὴν ἡμισέληνον σημαί-
αν τῶν Τούρκων !! ὦ ἡμέρα φρίκης καὶ λύπης ! ὦ ἡμέρα λύ-
πης καὶ ἄλγους ! ὦ ἡμέρα ταπεινώσεως καὶ ἐξουθενώσεως !!

Τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπακολουθεῖ δυ-
συχῶς ἡ ἄλωσις διαφόρων Ἑνετικῶν φρουρίων, ἀπὸ τῶν ὁποίων εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος (τῆς Ἑπτανήσου, τῆς Ναυ-
πλίας, τῆς Μεθώνης, τῆς Κορώνης, τῆς Πύλου, τῆς Μο-
νεμβασίας τῆς Ναυπάκτου κλ.) τὰ ὅποια πάντα ἄλλεπαλ-
λήλως ἐκυρίευσαν οἱ Τούρκοι !!

Ἐπὶ 4 σχ. αἰῶνας ὁ υἱὸς οὗτος τῆς ἀνομίας Ἀγα-
ρηνοῦ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐπιβουλεύεται τὴν τι-
μὴν τοῦ φιλοτίμου Ἑλλήνου, σφετερίζεται τοὺς ἰδρώτας
τοῦ πενομένου λαοῦ, τρέφεται ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς χήρας
καὶ ἀπὸ τοὺς σенаγμοὺς τῶν ὀρφανῶν, βεβηλώνει τὴν ἱε-
ρὰν ἡμῶν θρησκείαν, προπηλακίζει τοὺς σοφοὺς τοῦ γέ-
νους διδασκάλους, καὶ οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ διὰ τῆς τυραν-
νικῆς του διαγωγῆς εἰμὴ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ
καὶ τὴν ἐντελῆ ἀπόσβεσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ !!

Ἀλλ' ἂν καὶ διατελῇ ἡ πατρίς ἡμῶν ὑπὸ τοιαύτην τα-
πείνωσιν, ἂν καὶ ἐπικάθῃται ἐπὶ τοῦ ἑλλ. τραχήλου ὁ βα-
ρύτατος ἐκείνος Τουρκικὸς ζυγός, ὁ πῆρχεν ὁμῶς εἰς ἑ-
καστον Ἑλληνα φλέψ τις ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐζωογονεῖτο
καὶ ἐφλεγμαινετο αἷμα ζέον καθαροῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ δια-
καῆς σπινθήρ ὅστις ἐμελλε νὰ ἐνάψῃ καὶ νὰ βράσῃ αἷμα
ἐλευθέρων ! ὁ σπινθήρ οὗτος συνδουλισθεὶς δυστυχῶς προ-
ώρως ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατείας τῶν Ῥώσων Αἰκατερίνης,
πολεμουμένης τότε πρὸς τοὺς Τούρκους, ἀνεπιτυχῶς ἐτυρ-
σοκρότησε τὸ 1769. Ὁ ἀγὼν οὗτος ἀξιοθρήνητος καὶ ὀ-
λέθριος ἀπέβη, ἐπειδὴ πολυέριθμα σίστη Τουρκαλβανῶν εἰ-
σελάσαντα εἰς τὴν χώραν τοῦ Πελοπον καὶ εἰς πολλὰς

ἄλλας τῆς Ἑλλάδος χώρας πᾶν βανδαλικὸν καὶ συγε-
ρὸν διέπραξαν, πολλὰς πόλεις διήρπασαν καὶ ἡρήμωσαν
πολλὰς χιλ. ἀνδρῶν καὶ γυναικοπαίδων κατέσφαξαν!! Ἡ
ἄρπαγὴ ἢ δῆωσις ἢ ἀγχόνη τὸ ξίφος καὶ ἡ βία ὑπῆρχον
τὰ μόνα νόμιμα μέσα τῆς διοικήσεως κατὰ τὰ τέλη τοῦ
παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος!! Κοὶ
κατέστη φεῦ! κοιλὰς κλαυθμῶνος ἡ πατρίς τῶν χαρίτων!
Καὶ ἐνθα πρὶν ἐβλάστησαν κοὶ ἀνέθαιλον αἱ ἐπιστῆμαι αἱ
τέχναι ὁ πολιτισμὸς καὶ αἱ Μοῦσαι, ἐδέσποζον ἤδη χθό-
νιοι δαίμονες καὶ θρῆνοι μόνον καὶ ὄδυρμοὶ ἠκούοντο πολ-
λοὶ!! (συγκίνησις)

Ἦλθον τὰς ἀτελευτήτους τοῦ ἔθνους ἡμῶν τραγωδίας
καὶ σπαραξικαρδίους σκηνὰς ἃς παρέλθωμεν ἀδακρυτεὶ καὶ
γενναίως διὰ τὸ πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, θεωροῦντες αὐ-
τὰς ὡς θυσίας ἱλασθῆναι προσφερομένας εἰς τὸν αἵματό
συρτον βωμὸν τῆς θείας προνοίας! Στρέψωμεν τοὺς ὀφ-
θαλμοὺς μας εἰς τὸν ἱερὸν καὶ σεβάσμιον κλῆρον, εἰς τοὺς
σοφοὺς τοῦ γένους διδασκάλους, εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν
φιλικῶν καὶ εἰς τοὺς ἐκασταχοῦ ἀρματοῦλους καὶ προεσῶ-
τας, οἵτινες ἐποδηγέτησαν τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἀναγέννησιν
καὶ σωτηρίαν αὐτοῦ.

Οὐδέποτε οἱ ἀοίδιμοι οὗτοι ἄνδρες ἐπελάθοντο τῆς ἱε-
ρᾶς αὐτῶν ἀποστολῆς, οὐδέποτε νήδυμος ὕπνος κατέβη
ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν των, ἀλλ' ἄγρυπνοι καὶ ἀκοίμητοι φρου-
ροὶ περιέμενον τὴν ῥοδοδάκτυλον αἴγλην τῆς ἐθνικῆς ἡ-
μῶν παλιγγενεσίας!!

» Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος, Κύριοι, διηνε-
κῆς ὑπάρχει ὁ πόλεμος μεταξὺ παιδείας καὶ ἀμαθείας με-
ταξὺ ἐλευθερίας καὶ δεσποτισμοῦ. Ἐν τῇ ἀκαταπαύστῳ
ταύτῃ πάλῃ τοῦ στοιχείου τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τὸ στοι-
χεῖον τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀείποτε καταβάλλ-
λει τὸ σκότος καὶ τὴν τυραννίαν.

Ἀλύμαντον καὶ ἄσθαρτον μεταβαίνει ἀπὸ χώρας εἰς χώ-
ραν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀνεγείρον ἐκ τοῦ θανάτου τὰ
πτώματα καὶ διὰ τῆς θροντώδους αὐτοῦ σάλπιγγος τοὺς
ἐκ' αἰώνων εἰς λήθην νεκροὺς προσκαλοῦν εἰς ἀνάστασιν ».

Ναί ! κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ 21 πρώτῃ πασῶν ἡ ἐλλ. παιδεία ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μαχομένη προσεφώνησεν ὡς ἄλλη Εὐρύκλεια τῇ κατακειμένῃ 'Ελλάδι. » Ἐγρεο Πηνελόπεια φίλον τέκος ὅρρ' ἴδῃαι ὀφθαλμοῖσι τεοῖσι τὰ τ' ἔλδεαι ἡμᾶτα πάντα ἧλθ' Ὀδυσσεύς καὶ οἶκον ἱκάνεται ὀψέπερ ἐλθὼν » Πανταχοῦ νῦν τοῦ πανελληνίου διασαλπίζεται ἡ Μαραθωνομάχος καὶ Σαλαμινία ἐκείνη φωνὴ τῆς ἐλευθερίας.

» Ἴτε, παῖδες 'Ελλήνων, ἴτε, ἐλευθεροῦτε πατρίδα ἐλευθεροῦτε δὲ παῖδας γυναῖκας θεῶν τε πατρῶων ἔδη θήκας τε προγόνων, νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών »

Πανταχοῦ νῦν ἡχοῦσι τὰ θεσπέσια ῥήματα τοῦ 'Ρήγα τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἐλλ. ἐπαναστάσεως, ὃν τόσον πρωῶως ἀφῆρπασεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐλληνισμοῦ ἡ Αὐστριακὴ τιάρα, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Πασᾶν τοῦ Βελιγραδίου ἐνθα ἀπηγχονίσθη, πανταχοῦ, λέγω, τραγουδοῦνται τὰ θεσπέσια ᾄσματα τοῦ Φερραίου.

» Ὡς πότε παλληκαρία θὰ ζῶμεν 'ς τὰ σενά,
μόνάχοι 'σάν λοντάρια 'ς ταῖς ῥάχαις 'ς τὰ βουνά ;
σπηλιαῖς θὰ κατοικοῦμε θὰ βλέπωμεν κλαριά,
θὰ φεύγωμ' ἀπ' τὸν κόσμον καὶ τὴν σκληρὴν σκλαβιά ;
θὰ χάνωμε ἀδέρφια πατρίδα καὶ γονεῖς,
τοὺς φίλους τὰ παιδιὰ μας κι' ὅλους τοὺς συγγενεῖς ;
καλλίτερα μιᾷς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ,
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακὴ » ! !

Εἰς τὰ θούρια ταῦτα καὶ ἐγερτήρια ᾄσματα

» βοᾷ ἡ Πελοπόννησος ἡ Ἀττικὴ मुखᾷται,
καὶ δάκνων τὰς ἀλύτεις του ὁ Ἀκαρνὰν βρυχᾷται »

Ὁ ἀοίδιμος Ὑψηλάντης τὸν ἕνα του πόδα κτυπᾷ ἐν Μολδοβλαχίᾳ καὶ κλονισμὸν αἰσθάνεται ἡ ἁγία ῥάβδος τοῦ Γερμανοῦ ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ.

Ὁ σπινθὴρ ὅστις ἐμελλεν' ἀνάψῃ καὶ βράσῃ αἷμα ἐλευθέρων ὡς κεραυνὸς πυρσοκροτεῖ τὴν 25ην Μαρτίου 21 !!

Τὰ δὲ τέκνα τῆς ἀσραπῆς οἱ ἀτρόμητοι παῖδες τοῦ Ἀρεως πατέρες ἡμῶν βροντοφωνήσαντες τὸ ἐωθινὸν κατὰ βαρβάρων τῆς ἐλευθερίας σάλπισμα ἤσαντορεῖως πρὸς τὸν

Σουλτάνον ἀνέκραξαν. Ἄγριε Τοῦρκα! τὴν προπετὴ καὶ καταχθόνιον διαγωγὴν σου χαύνωσε κράτει! ἐβεδήλωσας καὶ ἔκαυσας τοὺς ἱεροὺς ἡμῶν ναοὺς! πᾶν ἀνόσιον καὶ βανδαλικὸν κατὰ τῆς πατρίδος μας διέπραξας! διήρπασας τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν μας! ἠτίμασας τὰς παρθένους τὰς μητέρας τὰς ἀδελφὰς μας!! (συγκίνησις) ἀλλ' « ὁ νόμος τῆς ἀνταποδόσεως εἶνε αἰώνιος νόμος τῆς φύσεως, οὐδεμία ἀσέβεια κατὰ τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μένει ποτὲ ἀνεκδίκητος καὶ ἡ ἐκδίκησις αὕτη τοσοῦτον φοβερά παρασκευάζεται ὅσῳ μεῖζον καὶ ὀγκωδέστερος τῶν ὕδρεων ὁ σωρὸς »!!

Σύμπασα τότε ἡ Ἑλλὰς λαμβάνει τὰ ἐσκωριασμένα ἐκ τῆς δουλείας ὅπλα καὶ πραγματοποιοῖ εἰς 7 ἔτη τὸ τεράστιον τῆς ἀνεξαρτησίας ἔργον!! Τίς σοφὸς ἔχει τοιαύτην σοφίαν, τίς φιλόλογος τοιαύτην πολυμαθειαν, τίς φιλόπατρις τοσαύτην φιλοπατρίαν ἢ ῥῆτωρ τηλικαύτην εὐγλωττίαν καὶ εὐφράδειαν ἵνα ἐπαξίως ἐγκωμιάσῃ τὸν διάπυρον πατριωτισμὸν τῶν ἀειμνήστων προγόνων μας, καὶ νὰ ἀφηγηθῇ τὰ τρόπαια τῶν νέων Θερμοφυλομάχων καὶ Κυναιγείρων; σιγησάτω πᾶσα γλῶσσα ῥητορικὴ, πᾶς ἑλλην ἵκανός τῆς ἱστορίας πληροὶ σελίδας, ἐκάστη σπιθαμὴ γῆς καὶ νίκης τρόπαιον!!

Πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν ἀνωτέρω λόγων ἃς ἠχῆσωσιν οἱ βράχοι τοῦ Παλαμηδίου καὶ τῶν Θερμοφυλῶν, ἃς λαλήσῃ ἡ δόξα τῆς Γραβιδᾶς τῆς Ἀλαμάνας καὶ τῆς Προιάς, ἃς ἐρωτηθῇ τὸ ἡρωϊκὸν καὶ μυριόνεσρον Σούλι τὸ περίεξ τοῦ Καρπενησίου μέρη, ἡ Ἀμφισσὸς ἡ Ῥάχωβα ἡ Ἀμπλιανή, ἃς ἐρωτηθῇ τὸ Βαλτέτσι, τὸ Λεβίδι τὰ Βέρβενα τὰ Δολιανὰ ἡ Δημητσάνη ἡ Τρίπολις ἡ Ἀκρόπολις τὸ Φάληρον ὁ Ἀκροκόρινθος τὰ Δερβενάκια ὁ Ἄγιος Σώσης τὰ Μαῦρα λιθάρια ἡ Καρυὰ ἡ Ἀκράτα αἱ Πάτραι ἡ Ἀγία Λαύρα τὸ μέγα Σπήλαιον τὰ Καλάβρυτα καὶ ἄλλοι ἐνδοχοὶ τόποι καὶ θέλομεν μάθει ὅτι ὀλίγοι μαχόμενοι κατὰ πολλῶν δέκα κατὰ ἑκατὸν ἑκατὸν κατὰ χιλίων ὅσπλοι κατὰ ἐνόπλων ἀδύνατοι κατὰ ἰσχυρῶν πειναλέοι κατὰ κεκορεσμένων ἐκέρδιζον λαμπρὰς νίκας, ἃς ἐρωτηθῇ ἡ Ἴδρα ἡ Σπέτσαις τὰ Ψαρά ἡ Χίος

ἡ Τένιδος, ἃς ἐρωτηθῶσι τὰ αἵματοβαφῇ ὕδατα τοῦ Νεο-
κέρου ἐνθα αἱ τρεῖς εὐεργέτιδες δυνάμεις ἀποβλέπουσαι
εἰς τὸ παρελθὸν μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους μας ἀνάπτουσι τὰ
ἐν τοῖς θαλασσοπόροις πυρπνόοις ὀχήμασι χαλκόςομα τη-
λεβόλα, ὧν ἡ ἀστραπή καὶ ἡ βροντὴ καὶ τὰ πυρπάλαμα τοῦ
θανάτου βέλη ἐξεμηδένισαν τὸν Τουρκικὸν στόλον πλη-
ρώσαντα τὴν θάλασσαν τοῦ Ναυαρίνου ναυτικῶν ναυαγί-
ων καὶ φόνου πολλοῦ ! !

Ἀλλὰ διατὶ νὰ καταφύγωμεν εἰς τόσον μακρὰς ἀποστά-
σεις ; διατὶ νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τόσον ἀπώτατα διαστήμα-
τα ; Δὲν ἐρωτῶμεν τὸ καρτερικὸν καὶ ὑπερήφανον Βασι-
λάδε ; δὲν ἐρωτῶμεν τὴν περιβόητον Κλεισόβαν καὶ τὸν
ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐνθα 120 ἐκατόγχειρες ἔδαψαν
τὰ τενάγη αὐτῆς μετὰ τὸ αἶμα τοσοῦτων Τούρκων καὶ Ἀρά-
βων, ἐπλήγωσαν τὸν Κρουταχῆν, ἔσφαξαν τὸν Χουσεῖν
Μπέην, καὶ ἐχάραξαν τὸ ὄνομα τῆς Κλεισόβης μετὰ χρυσᾶ
καὶ ἀνεξάλειπτα γράμματα εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας ;
Δὲν ἐρωτῶμεν τὸ Μισολόγγι τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ
τοῦ κατὰ τὰς τρεῖς πολιορκίας καὶ διὰ τῆς κοσμοβοήτου
ἐξόδου τοῦ διετρύπησε μετὰ τὸ καρυοφύλλι τὴν τιάραν τὸ
σκῆπτρον τοῦ Σουλτάνου, κατέσκησεν αὐτὸν ἐμμανῆ καὶ
λυσσώδη καὶ προσεῖλκυσε τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης
καὶ σύμπαντος τοῦ ἐξευγενισμένου κόσμου ; ! (ἐνθουσιασμός)
Καὶ διατὶ νὰ ἐρωτήσωμεν ; δὲν ἀκούωμεν τοὺς θρηνώδεις
γογγυσμοὺς τοὺς ἀναπεμπομένους ἀπὸ τὰ ἱερὰ ταῦτα ἐ-
δαφη τὰ ζυμωμένα μετὰ μαρτυρικὸν αἶμα τηλικούτων λε-
οντοκάρδων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ! ! Καὶ περὶ μὲν τῶν
πλείστων θέσεων καθ' ἃς τὰ ἑλλ. ἀρχαῖκά ὄπλα ἐβριάμβευ-
σαν ἢ ἡρωϊκῶς ἀντέστησαν πρὸς τὸν Τουρκοαιγυπτιακὸν
κόλοσσόν εἶπομεν ἤδη διὰ βραχείων.

Τίς ὅμως ἔχει χαλυβδίνην καρδίαν ; τίς εἶνε τοσοῦτον
χαλκέντερος νὰ ἀφηγηθῇ καὶ παραστήσῃ τὰς διαδραματι-
σθείσας ἐπταετεῖς τραγικὰς σκηνὰς πολλαχοῦ τῆς Ἑλλά-
δος ἰδίως δὲ ἐνταῦθα ; τίς λέγω δύναται νὰ ἀπεικονίσῃ τὸ
κοσμοβόητον τῆς ἐξόδου δράμα τοῦ Βασιλαδίου τῆς Κλει-
σόβης καὶ τοῦ ἀνεμομύλου ; Μόνον Σὺ, ὦ ζωσα ἱστορία,

τοῦτο δύνασαι ! » ὦτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀ-
πιστότερα ὀφθαλμῶν » Σὺ σεβασέ γέρον ! λείψανον περι-
σωθέν ἀπὸ τὴν ἀγρίαν τοῦ Ἰμπραήμη μάχαιραν, ἐλθέ !
ἐλθέ νὰ μᾶς διηγηθῇς ποῦ εἶδες μέ τὰ ῥιμῆματα σου τὸν
φρικαλέον ἐκείνον βομβαρδισμόν τῆς 12 Φεβρουαρίου 26. ! !
διηγήσου μας πόσοι ἀτρόμητοι μαχηταὶ ! πόσαι νέαι Σπαρτιά-
τιδες πόσαις γενναίαις Μισολογγίτισσας μετὰ τὰ βρέφη εἰς τὰς
ἀγκάλας δὲν ἐγένοντο βορὰ τῶν βροντοφθόρων ἐκείνων κε-
ραυνῶν ! ! ἐλθέ νὰ μᾶς διηγηθῇς τὰς οἰμωγὰς καὶ τοὺς θρή-
νους, οἵτινες ἐπύκνωσαν τὴν ἀτμοσφαῖραν κατὰ τὸν ἀπο-
χαιρετισμὸν τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης νυκτός τῆς 10 Ἀπριλί-
ου, ὅτε ἀπεχαιρέτων οἱ ἀδελφοὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἢ μανά-
δες τὰ παιδιὰ ! ! . . . (βαθυτάτη συγκίνησις)

(ἀπρόοπτον) Ὄταν ὁ Ἕλλην εὐθυμῶν τραγουδῇ ἡρωϊκὰ
ᾄσματα τῆς πατρίδος του, κλαίει θρηνεῖ μᾶλλον, διότι τὰ
τραγούδιχα ταῦτα εἰς ἐλεγεία μοιρολόγια ἐκφράζοντα τὰς
συμφορὰς τῶν πατέρων του ! !

Ὄταν πανηγυρίζῃ ἐθνικὰς ἐορτὰς καὶ ἀνατρέξῃ ὀλίγον
εἰς τὸ παρελθὸν τὰς χαρμοσύνους τελετὰς εἰς πανελληνί-
ους κηδεῖας μεταβάλλει, διότι ἐκάσῃ σελὶς τῆς ἱστορίας
του καὶ νέον μαρτυρολόγιον περιέχει ! ! !)

Ἐλθέ, γέρον, νὰ μᾶς διηγηθῇς, ὅταν ἐθραύσθῃ ἡ γέφυρα, ποῖ-
αι φωναὶ γοεραὶ καὶ φρικαλέαι δὲν ἐξήρχοντο ἀπὸ τοὺς λε-
βέντες ἐκείνους ! ! εἰπέ μας ὁποῖος παράτολμος παλλη-
καρισμὸς ὤθησε τοὺς ἀτρόμητους ἐκείνους τοῦ ἀνεμομύλου
ἥρωας καὶ ἄλλους μάρτυρας πολλαχοῦ τοῦ Μεσολογγίου
ὥστε νὰ ἐκσφενδονίσωσι τὰ μέλη των εἰς τὸν ἀέρα ; ! !

Ἐλθέ νὰ μᾶς διηγηθῇς Σεβ. λείψανον τῆς ἐξόδου ! πῶς
ἠδυνήθητε νὰ ἀνθέξητε κατὰ τόσων σοιχείων τῆς φύσε-
ως, κατὰ τόσου ψύχους καὶ πείνης ; πῶς ἠδυνήθητε νὰ
διαρρήξητε τὰς πυκνάς τοῦ Ἰβραήμη φάλαγγας ; καὶ πῶς
διήλθατε διὰ τηλικούτου πυρός καὶ σιδήρου ; ! ! διὰ νὰ
δώσητε εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀπογόνους Σας ὀλίγην γῆν ἐλευ-
θέραν ! ! Σκιαὶ προγόνων σεβασαὶ ! ! . . .

Σκιαὶ προγόνων σεβασταὶ ! !

Σὺ, ὦ ἱερεὶ καὶ σεβάσμιε κλῆρε, Πατριάρχα Γρηγόριε

Γερμανὲ παλαιῶν Πατρῶν καὶ λοιπὴ σεβασμία χορεία τοῦ
κλήρου, ἥτις ἐνέσπειρας εἰς τὰς καρδίας τῶν νέων Ἑλλήνων
τὸν σπόρον τῆς πίστεως !! Σὺ πρόδρομε τῆς ἐπαναστάσε-
ως Ῥήγα Φερραῖε, Ἀδαμάντιε Κοραῖ καὶ λοιπὴ χορεία
τῶν σοφῶν τοῦ γένους διδασκάλων, οἵτινες διὰ τῶν συγ-
γραμμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας Σας ἐθερμάνατε τὰς καρ-
δίας τῶν Ἑλλήνων μὲ τὰ φλογερὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ αἰ-
σθήματα !!

Σὺ πρόεδρε τῆς Φιλ, ἐταιρίας Ἀλέξανδρε Ὑψηλάντα,
κυβερνήτα τῆς Ἑλλάδος Καποδίστρια, Σκουφᾶ ἰδρυτὰ τῆς
ἐταιρίας Ἀναγνωστᾶ ἀπόστολε ταύτης καὶ λοιπὰ ἐνδο-
ξα μέλη !!

Σεῖς περινούσατοι πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος Ἀνδρέα Ζαΐμη
Ἀλέξανδρε Μαυροκορδάτε καὶ λοιποὶ ἅπαξ ἅπαντες, οὓς
τὸ φιλόπατρι ἀκροατήριον καλῶς γινώσκει !!

Σεῖς, ὧ εὐγενεῖς καὶ φιλόανθρωποι τῶν φιλελλήνων σκιαί,
Βασιλεῦ τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκε, Πίνδαρε τῆς νέας Ἑλ-
λάδος Λόρδε Βύρων, Κόγχραν, Ἀσυγῆ, Κόδριγκτων, καὶ
λοιποὶ οἵτινες συναποτελεῖτε τὴν αἰδοίμην τῶν φιλελλή-
νων χορείαν !! πανηγυρίσατε διὰ τοῦ πνευματικοῦ τῆς
ψυχῆς ὁμιματος μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνισμοῦ τὴν χαρ-
μόσυνον ταύτην ἡμέραν !!

Σὺ ὧ ἡγεμονικὴ σκιά Δημητρίου τοῦ Ὑψηλάντου, περι-
νούσατε στρατηγὲ τῆς Πελοποννήσου Κολοκοτρώνη, στρατη-
γὲ τῆς σερραῆς τσερκοφάγε Καραϊσκει, Σὺ ἀτρόμητε Μάρ-
κο Μπότσαρη, Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη Δελιγιάνναι Πετ-
μεζαῖοι, Σεῖς γεγναῖοι Ὀδυσσεῦ Ἀνδροῦτσε, Κίτσο Τσαβέλα,
Ἰωάννη Νοταρᾶ Σολιώτῃ καὶ λοιποὶ τῶν ἑλλ. ὁπλων
ἀρχηγοὶ καὶ ὁπλαρχηγοὶ ἅπαξ ἅπαντες !!

Σεῖς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἀτρόμητοι ἀρχηγοὶ καὶ ὁπλαρ-
χηγοὶ ὧν τὰ ὀνόματα τὸ εὐγενὲς ἀκροατήριον κάλλιον
ἐμοῦ γινώσκει !!

Σεῖς θαλασσομάχοι Μιαοῦλαι, Κουντουριῶται, Κρισζίδες,
Σαχτούραι Τσαμαδοὶ Τομπάζαι καὶ λοιποὶ θαλάσσιοι δελ-
φῖνες οἵτινες τηλικαῦτα περιφανῇ τρόπαια ἤρατε κατὰ
διήρεων καὶ τριήρεων ! Σὺ δαιμόνιε υἱὲ τῶν Φαρῶν λεί-

ψανον ἐπιζῶν ἐκ τῶν ἡρώων τῆς νέας 'Ελλάδος ! Σὺ 'Ιε-
ράρχα 'Ιωσήφ μετὰ τῶν ἐκσφενδονισθέντων πολλαχοῦ τοῦ
Μεσολογγίου εἰς τὸν αἰθέρα ἡρώων ! Σεῖς πανεύφημοι τοῦ
Βασιλαδίου μάρτυρες, Σεῖς χαλκέντεροι τῆς Κλεισῶνης
πρόμαχοι, Σεῖς τοῦ Μεσολογγίου γίγαντες, λέοντες τῆς
καταπληκτικῆς ἐκείνης ἐξόδου ! Σεῖς τοῦ Μεσολογγίου εὐ-
γλωττοι ῥήτορες ἀρχηγοὶ ὀπλαρχηγοὶ ἅπαξ ἅπαντες ὧν
τὰ ὀνόματα ἄπειρα σῶματα ἤδη μνημονεύουσι τὸ δὲ ἐμὸν
μετ' ἄλγους ψυχῆς δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ ! (δ) Σεῖς τέλος
τῆς 'Επαναστάσεως ἀρχηγοὶ ἅπαξ ἅπαντες καὶ γενναῖοι στρα-
τιῶται ! ! Ζώσθητε τὰς ἀρχαῖκὰς μὲν πλὴν ἐνδόξους πα-
νοπλίας Σας καὶ πανηγυρίσατε μετὰ τῶν τέκνων Σας τὴν
πανελλήνιον ἐορτὴν τῆς 25ης Μαρτίου ἐνώπιον τῆς ὁποίας
ταπαινοῦνται τὰ χρονικὰ τῶν αἰώνων ! ! ! ! Πλὴν διατὶ
τοσοῦτον βαρυαλγεῖτε, ὦ ἱεραὶ ψυχαί ; Διατὶ τοσοῦτον ἄλ-
γος κυριεύει τὰς ψυχὰς Σας ; Ναὶ ! βαρυαλγεῖτε διότι ὁ 'Ολυμ-
πος δὲν ὑποῖ ἐλευθέραν τὴν κεφαλὴν του, ἀπὸ τοῦ Πίνδου
δὲν ἀκοῦνται ὅσματα χαρᾶς καὶ ἐλευθερίας ! τὸ ὑπερήφα-
νον Σοῦλι δὲν αἶρει ἀθέσμευτον τὴν κορυφὴν του ! ἡ γερα-
ρὰ τοῦ ἔθνους κεφαλὴ ἡ 'Επτάλοφος τύπτεται ὑπὸ τῆς μά-
στιγος τῶν Μουσουλμάνων ! ἡ 'Αγία Σοφία βεβηλοῦται ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως ! ! (συγκίνησις ἀπερίγραπτος)
Πλὴν μὴ κλαίετε, ὦ σκιαὶ προγόνων σεβασαί ! 'Ιδοὺ μα-
κρὰν ἐκεῖ ὑποφώσκει μειδιῶσα γλυκεῖα αὐγὴ, ἀνατέλλει
ἐκεῖ ἐκ τῶν τεμπῶν ῥοδινὴ ἡώς ! Μακρὰν δὲν εἶνε ἡ ἀνα-
τολὴ ἥτις θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰ πεδία τῆς Θεσσαλίας
καὶ εἰς τοὺς βράχους τοῦ Σουλίου, ὁπόθεν ἡμεῖς ἱεροφάν-
ται τῆς ἐλευθερίας ἐπανακάμπτοντες ἀπὸ τὸ ἐψηλὸν ἐκεῖνο

(δ) » Ἄρῃ τὸν ἀγαθὸν ῥήτορα μὴ ἐγκωμιάζειν παρόντας ἢ
προγόνους παρόντων, ἐκληπτέον γὰρ ἂν τὸν τοιοῦτον τοῖς ἀκροα-
ταῖς εἰκότως κόλακα οὐτιδανόν, καὶ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν τελικόν
τοῦ λόγου σκοπὸν ὁρμώμενον » Λογγίνος. Ἄλλως » φθόνος γὰρ τοῖς
ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμπεδῶν ἀνανταγωνίστω εὐν-
νοία τιτίμηται » Θουκ.

Καὐγγι τοῦ Σουλίου, θέλομεν κλίνει τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Μαυ-
σωλείου τοῦ Μάρκου καὶ τῶν λοιπῶν ἡρώων μας, καὶ θέ-
λομεν θύσει σώματα Τούρκων θηρία τοῦ Ταρτάρου, καὶ
θέλομεν σπείσει κρατῆρα αἵματος τυραννικοῦ! ! (ἀπερίγραπ-
τος ἐνθουσιασμός)

Ἀλλὰ τί ἀκούω κατὰ τὴν σιγμὴν ταύτην ; ἀπατῶμαι ἢ
καὶ εἰς ὑμᾶς τοῦτο συμβαίνει ; ! Ἀκούω σάλπιγγα βρον-
τόφωνον περιηχοῦσαν καθ' ἅπασαν τὴν τε δούλην καὶ ἐ-
λευθέραν Ἑλλάδα καὶ λέγουσαν ! ! Ἱεραὶ σκιαὶ τῶν ὑπὲρ
πίστεως καὶ πατρίδος ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι ἀγωνισθέντων καὶ
πεσόντων ! ἐγέρθητε σήμερον ! ! καταβῆτε σήμερον ἀπὸ
τῶν οὐρανίων σκηνωμάτων Σας νὰ πανηγυρισθῆτε εἰς τὸν
ναὸν τῆς μεγάλης Ἑλλάδος ! ἱεουργεῖ ἐν αὐτῷ ὁ Γερ-
μανὸς καὶ ὁ Γρηγόριος μετὰ τῶν 12 ἀπαγχονισθέντων ἐν
Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων, τοὺς ὑπηρετοῦν τὰ χερου-
βίμ καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ τοὺς ὑπηρετεῖ ὁ Παπα-
φλέσας καὶ ὁ Παπανικολῆς καὶ τοὺς διακονεῖ ὁ νέος τῆς
Ἑλλάδος Αἰωνίδας Ἀθανάσιος Διάκος ! ! !

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πα-
τρίδος ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι ἀγωνισθέντων καὶ πε-
σόντων Ἑλλήνων τε καὶ Φιλελλήνων ! ! !

Ζήτω τὸ ἔθνος ! !

Τυπογραφικὰ παροράματα.

διαγαγεῖν

ἐκατὸ

ἐντμῖως

τύπογρ. λάθη συνέβησαν, δι' ἃ ζητοῦμεν

ἀνάγνωθι

»

»

δεῖ ἀγαγεῖν

ἐκπτόν

ἐντίμως καὶ τινα ἄλλα

συγγνώμην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050516

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τόμος Β'

Τιπᾶται λεπτὰ 75

